

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 29 януари 2024 г.
(OR. en)

5908/24

DEVGEN 13
SAN 49
ACP 15
RELEX 123
SUSTDEV 14
ONU 11
CONUN 26

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

Дата: 29 януари 2024 г.

До: Делегациите

№ предх. док.: 5495/24

Относно: Стратегия на ЕС в областта на световното здравеопазване – По-добро здраве за всички в един променящ се свят
– Заключение на Съвета (29 януари 2024 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно стратегията на ЕС в областта на световното здравеопазване – По-добро здраве за всички в един променящ се свят, одобрени от Съвета на неговото 4003-то заседание, проведено на 29 януари 2024 г.

Заклучения на Съвета относно стратегията на ЕС в областта на световното здравеопазване – По-добро здраве за всички в един променящ се свят

1. Съветът на Европейския съюз приветства съобщението на Комисията относно стратегията на ЕС в областта на световното здравеопазване – По-добро здраве за всички в един променящ се свят¹. Съветът потвърждава отново водещата роля на ЕС и неговите държави членки за постигането на напредък в областта на световното здравеопазване заедно с партньорите въз основа на солидарност, хуманност, справедливост, равенство между половете и зачитане на правата на човека.
2. Съветът признава, че най-високият достижим стандарт на физическо и психично здраве е човешко право, и подчертава, че здравето е предварително условие за устойчиво развитие, което има важни последици за безопасността, стабилността и просперитета на всички общества, включително в рамките на ЕС. Съветът отчита, че постигането на равенство между половете, борбата с вредните стереотипи, свързани с пола, със стигматизирането и дискриминацията са от първостепенно значение за постигането на добро здраве за всички. Световното здравеопазване изисква ефективно многостранно сътрудничество и приобщаващи многостранни партньорства и е основен стълб на външната политика на ЕС, който е неразделна част от укрепването на основания на правила международен ред. Освен това Съветът изтъква, че ЕС и неговите държави членки трябва да играят водеща роля, за да гарантират, че световното здравеопазване остава на челно място в международния дневен ред.

¹ 15585/22 – COM(2022)675: Съобщение на Комисията: Стратегия на ЕС в областта на световното здравеопазване – По-добро здраве за всички в един променящ се свят.

3. Съветът изтъква, че поуки от пандемията от COVID-19 и други извънредни ситуации в областта на здравеопазването, световните тенденции в здравеопазването, тройната световна криза, състояща се от изменението на климата, загубата на биологично разнообразие и замърсяването, както и бързо променящата се геополитическа среда показват необходимостта от подновен подход към световното здравеопазване с цел насърчаване и опазване на здравето чрез предотвратяване, подготовка и борба с глобалните заплахи за здравето и гарантиране на здравната сигурност, укрепване на здравните системи и постигане на напредък по отношение на всеобщото здравно осигуряване, обръщане на внимание на определящите здравето фактори и насърчаване на здравословен живот и благосъстояние в съответствие с Програмата до 2030 г. и нейните цели за устойчиво развитие.
4. Съветът припомня съобщението на Комисията от 2010 г.² и Заключениеята на Съвета относно ролята на ЕС в световното здравеопазване³ и подчертава значителния принос на ЕС за спасяването на човешки живот и насърчаването на здравето чрез политическо лидерство, финансов принос и технически експертен опит. Световното здравеопазване е стълб на Global Gateway⁴ и основна тема в глобалните, регионалните и двустранните партньорства на ЕС, включително чрез глобалния подход към научните изследвания и иновациите⁵ и няколко инициативи на „Екип Европа“. Съветът продължава да следва съгласуваност на политиките и подход, основан на правата на човека, и освен това признава, че приносът на ЕС за световното здравеопазване надхвърля здравния сектор, включително в области като мира и сигурността, селското стопанство, климата и околната среда, образованието, научните изследвания и иновациите, храненето и продоволствената сигурност, социалната закрила, търговията и водоснабдяването, канализацията и хигиената (WASH).

² 8281/10 – COM(2010)128: Съобщение на Комисията: Ролята на ЕС в световното здравеопазване.

³ 9644/10 – Заключение на Съвета относно ролята на ЕС в световното здравеопазване.

⁴ 14675/21 – JOIN(2021)30: Съвместно съобщение: Global Gateway.

⁵ 8979/21 – COM(2021)252: Съобщение относно глобалния подход към научните изследвания и иновациите.

5. Съветът припомня, че в неотдавнашни заключения на Съвета беше отправен призив за укрепване на многостранното сътрудничество⁶, обърнато беше внимание на световното здравеопазване в контекста на укрепването на Европейския здравен съюз⁷, подчертана беше водещата, координационната и нормативната роля на Световната здравна организация (СЗО) в световното здравеопазване⁸, изтъкнато беше колко е важно да се предприеме подход „Едно здраве“⁸, за да се предприемат ответни действия по антимикробната резистентност⁹ и да се гарантира достъпът до WASH¹⁰, беше изтъкната взаимовръзката между здравето, благосъстоянието и икономическия растеж¹¹, беше поет ангажимент за закрила на всички деца¹² и за утвърждаване на включването и ангажирането на младите хора¹³, беше изразена амбицията на ЕС за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.¹⁴ и беше отправен призив за борба с дезинформацията¹⁵. Освен това Съветът припомня принципа да не се пренебрегва никой, равенството и Новия европейски консенсус за развитие¹⁶, в който се набляга на световното здравеопазване като част от отговора на ЕС на Програмата до 2030 г., както и че ЕС остава ангажиран с насърчаването, защитата и зачитането на всички права на човека и с цялостното и ефективно изпълнение на Пекинската платформа за действие и на програмата за действие на Международната конференция за населението и развитието, както и на резултатите от конференциите за тяхното преразглеждане, и в този контекст остава ангажиран със сексуалното и репродуктивното здраве и права. Във връзка с това ЕС заявява отново ангажимента си да утвърждава, защитава и реализира правото на всеки човек да има пълен контрол и да решава свободно и отговорно въпросите, свързани с неговата сексуалност и сексуално и репродуктивно здраве, без дискриминация, принуда и насилие. ЕС подчертава още необходимостта от всеобщ достъп до качествена и достъпна изчерпателна информация и образование в областта на сексуалното и репродуктивното здраве, включително до широкообхватно сексуално възпитание и здравни услуги.

⁶ 10341/19 – Заключения на Съвета относно действия на ЕС за укрепване на основаното на правила многостранно сътрудничество.

⁷ 14886/21 – Заключения на Съвета относно укрепването на Европейския здравен съюз.

⁸ 12957/20 – Заключения на Съвета относно ролята на ЕС за укрепване на СЗО.

⁹ 9112/20 – Заключения на Съвета относно специален доклад № 21/2019 на Европейската сметна палата.

¹⁰ 13440/21 – Заключения на Съвета относно водата във външната дейност на ЕС.

¹¹ 13432/19 – Заключения на Съвета относно икономиката на благосъстоянието.

¹² 10024/22 – Заключения на Съвета относно стратегията на ЕС за правата на детето.

¹³ 8629/20 – Заключения на Съвета относно младите хора в областта на външната дейност.

¹⁴ 5263/21 – Заключения на Съвета относно дипломатията по въпросите на климата и енергетиката – реализиране на външното измерение на Европейския зелен пакт.

¹⁵ 14064/20 – Заключения на Съвета относно укрепване на устойчивостта и борба с хибридните заплахи, включително дезинформацията в контекста на пандемията от COVID-19.

¹⁶ 10108/17 – Новият европейски консенсус за развитие (2017 г.): „Нашият свят, нашето достойнство, нашето бъдеще“.

Усилията следва да се ръководят от Плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г.¹⁷, Заключениета на Съвета относно Плана за действие за младежта в областта на външната дейност на ЕС¹⁸ и Стратегията за правата на хората с увреждания¹⁹. Съветът отбелязва, че Европейската комисия е приела стратегиите за равенството между половете²⁰ и за равнопоставеност на ЛГБТИК²¹, както и Третия план за действие относно равенството между половете (GAP) „Амбициозна програма за равенство между половете и за овластяване на жените във външните дейности на ЕС (2021 – 2025 г.)“, приветстван в заключенията на председателството.

6. Съветът изтъква, че ЕС и неговите държави членки, в рамките на съответните си мандати и области на компетентност, трябва да се възползват от възможността да засилят въздействието си като глобален и регионален фактор, за да допринесат по конкретен и измерим начин за един по-здравословен и по-безопасен свят, включително в ситуации на нестабилност, кризи и конфликти. Във връзка с това Съветът призовава за по-голяма амбиция, като се възприеме всеобхватен подход — на първо място като се започне от спасяването на човешки живот и намаляването на появата и разпространението на болести и се стигне до насърчаване на здравето и благосъстоянието, включително психичното здраве и борба с дискриминацията и стигматизирането, особено за жените и момичетата, децата и младежите, възрастните хора, хората с увреждания, ЛГБТИ, коренното население и хората и общностите в уязвимо и маргинализирано положение, както и мигрантите и разселените лица. Съветът се ангажира да се бори с множествените и пресичащи се форми на дискриминация, да гарантира основан на правата на човека подход и да се противопоставя на неравенствата. Тези усилия следва да се ръководят от трите допълващи се приоритета на стратегията:

- а) **Осигуряване на по-добро здраве и благосъстояние на хората през целия живот** – за да се даде възможност на хората да избягват заболяванията и да останат здрави – включително действия по отношение на определящите здравето фактори в различните сектори и общества, от климата и околната среда до образованието и WASH, преодоляването на бедността, неравенството и неравенството между половете, предотвратяването и реагирането на хуманитарни кризи, подобряването на достъпа до безопасни, достатъчни, питателни и здравословни хранителни режими и справянето с употребата на тютюн и вредната консумация на алкохол като рискови фактори за заболявания и смъртност;

¹⁷ 7029/20 – JOIN(2020)5: План за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020 – 2024 г.

¹⁸ 15322/22 – Заключение на Съвета относно Плана за действие за младежта в областта на външната дейност на ЕС.

¹⁹ 6268/21 – COM(2021)101: Съюз на равенство: Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021 – 2030 г.

²⁰ 6678/20 – COM(2020)152: Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете (2020 – 2025 г.)

²¹ 13081/20 – COM(2020)698: Съюз на равенство: Стратегията за равнопоставеност на ЛГБТИК за 2020 – 2025 г.

- б) **Укрепване на системите за здравеопазване и постигане на напредък във всеобщото здравно осигуряване** – с цел подобряване на равния достъп до качествени, достъпни, приемливи и налични здравни услуги, включително услуги в областта на сексуалното и репродуктивното здраве – с акцент върху първичните здравни грижи, участието и ангажираността на общността, основните функции на общественото здравеопазване, научните изследвания и цифровизацията, квалифицираната и достатъчна работна сила в сектора на здравеопазването, равния достъп до качествени здравни продукти на достъпни цени, включително чрез местно производство и подходящо и устойчиво финансиране на здравеопазването, включително чрез насърчаване на националното финансиране в областта на здравеопазването, повишаване на прозрачността, отчетността и почтеността и борба с корупцията;
- в) **Предотвратяване и борба със заплахите за здравето, включително пандемии, прилагайки подход „Едно здраве“** – с цел предотвратяване и смекчаване на бъдещи здравни кризи и техните здравни, социални и икономически последици – наред с другото чрез повишена устойчивост и ефективни механизми за превенция, готовност и реакция, включително интегрирано и съвместно наблюдение и мониторинг, укрепване на работната сила в областта на общественото здравеопазване и по-добър достъп до медицински мерки за противодействие и доброволен трансфер на технологии, запълване на пропуските в глобалното управление, правно обвързващо споразумение за пандемии²² и засилени международни здравни правила, засилване на борбата срещу антимикробната резистентност и осигуряване на лидерство на национално, регионално и световно равнище.

²² Решение (ЕС) 2022/451 на Съвета, Решение SSA2(5) на Световната здравна асамблея

7. Съветът отбелязва, че стратегията представлява нова парадигма, която обхваща всички имащи отношение области на външната политика, с важна връзка с вътрешните политики. Успешното ѝ прилагане изисква иновативен, интегриран, координиран и основан на доказателства подход, нов и различен начин на мислене и работа, преодоляване на пропуските в знанията и постигане на съгласуваност между действията на ЕС на национално и международно равнище. Това включва укрепване на многостранната система и ускоряване на справедливите и взаимноизгодни глобални, регионални и двустранни партньорства, основани на солидарност, съвместна ангажираност и съвместна отговорност, насърчаване на готовността, устойчивостта и отворената стратегическа автономност и възприемане на многосекторен подход за интегриране на здравеопазването във всички политики, включващ всички съответни области на политиката и налични инструменти. Съветът подчертава необходимостта от колективно увеличаване на финансирането за световното здравеопазване на световно, регионално и национално равнище, включително чрез безвъзмездни средства и иновативно финансиране, подкрепа за мобилизирането на вътрешни ресурси в държавите партньори и насърчаване на отворена и предвидима търговия. Във връзка с това Съветът изтъква отново ангажимента да насочи най-малко 20% от официалната помощ за развитие (ОПР), финансирана в рамките на регламента за Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа, за социалното приобщаване и човешкото развитие.
8. Съветът приветства стратегията и призовава Комисията, върховния представител и държавите членки, в рамките на съответните си мандати и области на компетентност, да прилагат ръководните принципи и да изпълняват по целесъобразност насоките за действие и инициативите, предложени в нея, включително чрез:
- а) предприемане на конкретни действия за насърчаване на световното здравеопазване в съответните сектори, включително общественото здраве, климата и околната среда, научните изследвания и иновациите, цифровизацията, образованието, социалната закрила, водоснабдяването и канализацията, селското стопанство и продоволствените системи, борбата с корупцията, търговията, международното сътрудничество за развитие, механизмите за гражданска защита и хуманитарната помощ, както и във всички съответни инструменти за финансиране на бюджета на ЕС и финансовите институции, като се прилага подход „Здраве във всички политики“ и се насърчават полезните взаимодействия със съответните рамки, инициативи и политики на ЕС; и утвърждаване на трансформиращ подход, насочен към първопричините за неравенството между половете;
 - б) укрепване на капацитета и засилване на координацията, включително чрез неформално сътрудничество, с цел да се повиши ефективността и въздействието на инициативите и действията, да се гарантира, че ЕС и неговите държави членки изразяват единна позиция в съответните международни форуми, и засилване на диалога и съвместните усилия за комуникация на многостранно, регионално и национално равнище;

- в) поемане на проактивна и конструктивна роля за укрепване на многостранното сътрудничество чрез запълване на съществуващите пропуски в глобалното управление и осигуряване на взаимно допълване и съгласуваност на действията, като централно място заема една засилена и по-ефективна, отговорна и устойчиво финансирана СЗО, като се отбелязва, че стремежът на ЕС за получаване на статут на официален наблюдател в СЗО може да бъде разгледан и решен в съответните структури на Съвета;
 - г) разширяване на двустранните, регионалните, трансрегионалните и глобалните партньорства в съответствие с приоритетите, определени в стратегията, и предоставяне на специфични за отделните държави и региони ответни действия чрез подхода „Екип Европа“, изпълнение на инициативите на „Екип Европа“, включително чрез подкрепа за местните общности и организациите на гражданското общество, и активно участие в информационни дейности, включително политически диалози и диалози по правата на човека с държавите партньори;
 - д) редовен преглед на напредъка и въздействието на стратегията, като се започне не по-късно от 2024 г.
9. През целия процес на изпълнение на стратегията Съветът призовава за непрекъснато участие на гражданското общество, академичните среди, частния сектор, ЕИБ и ЕБВР и други европейски банки за развитие и финансови институции, системата на ООН, включително СЗО, и други заинтересовани страни, Gavi, Алианса за ваксини и Глобалния фонд за борба със СПИН, туберкулоза и малария при изпълнението на целите и приоритетите на стратегията.
10. Освен това Съветът приканва службите на Комисията и ЕСВД:
- а) да разработят съгласувана дипломация на ЕС в областта на световното здравеопазване, като надграждат и използват по най-добрия начин съществуващия капацитет, въз основа на подхода „Екип Европа“, в координация с държавите членки;
 - б) да увеличат капацитета за световно здравеопазване в ключови делегации на ЕС, включително чрез разглеждане на възможността за командироване на национални експерти;
 - в) да наблюдават и оценяват изпълнението и въздействието на стратегията, като използват интегрирана и основана на участието рамка, която да бъде разработена в тясно сътрудничество с държавите членки и да се основава на съществуващите инструменти за мониторинг и оценка и на засилените усилия за събиране на разбити по възраст и пол данни, да изготвят доклади за напредъка и да свикват годишни срещи за обсъждане на напредъка, включително форума за политиката в областта на световното здравеопазване.